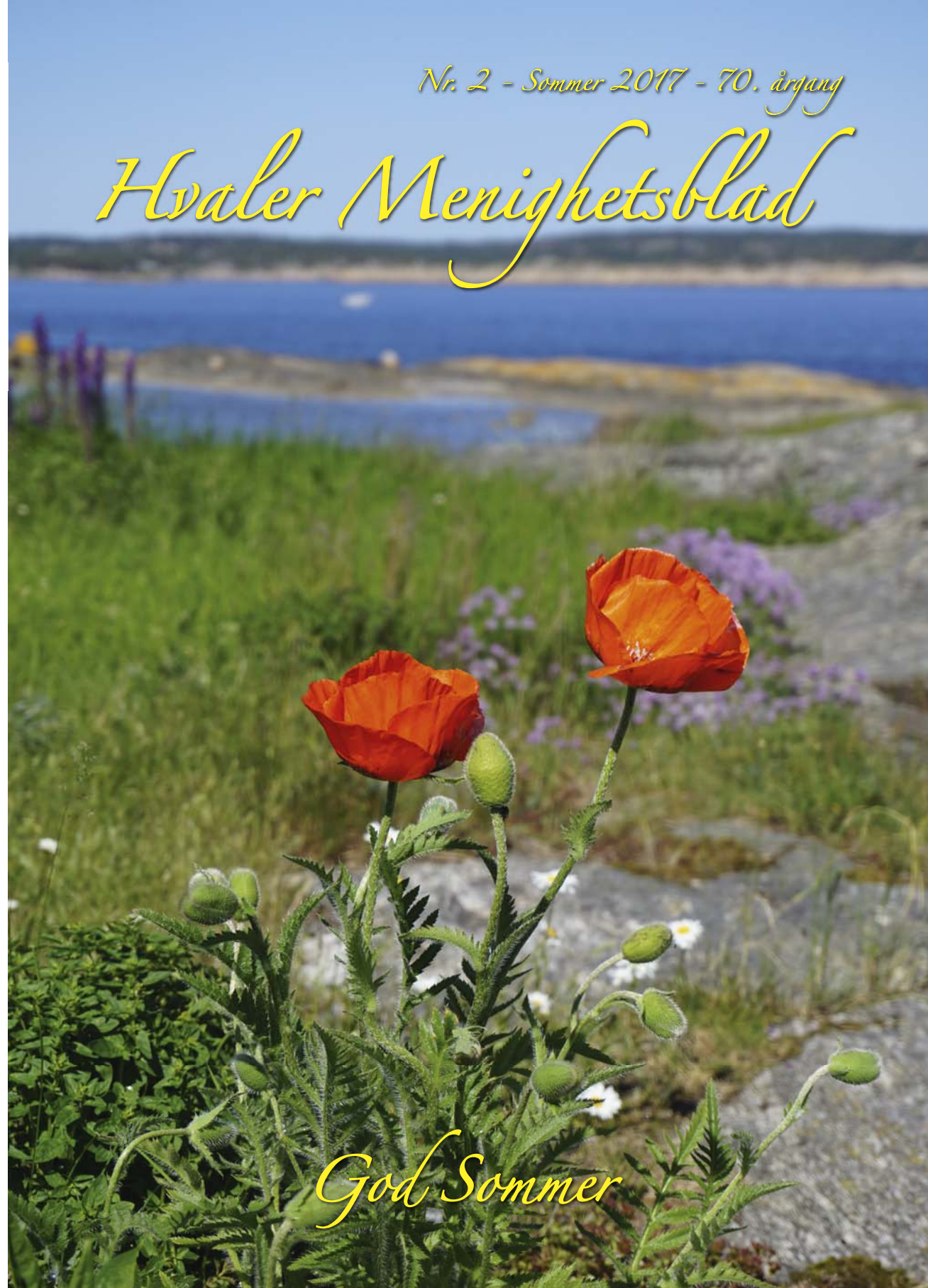

Nr. 2 - Sommer 2017 - 70. årgang

Hvaler Menighetsblad

God Sommer

Innholdsfortegnelse: ✨

Sommerhilsen fra Grethe	3
Bibelen til alle i Østfold	5
Leder har ordet	6
Menighetsrådet melder	7
Tekstaltartavlen i Hvaler kirke	10
Ordføreren har ordet	13
Inspirerende dag i Sjømannskirkens tegn	14
Hvaler Sjømannskirkeforening	17
Helge sier sjelden nei	18
Konfirmantleiren 2017	20
Konfirmantene lager gudstjeneste	23
Konfirmantene våren 2017	24
Barnesider	26
Skattejakt, høsttakkefest og 4-årsbok	28
Dugnad for 17.mai	29
Landets største konsertsal? Det er norske kirker, det!	32
Sommerens kulturprogram i kirkene på Hvaler	33
Glimt av floraen på Hvaler	30
Hvaler menighetsblad stikker innom Hilde Albeck i Botne	36
Gudstjenestene sommeren 2017	48
Fra foreningslivet på Hvaler	49
Sorg og glede i våre kirker	50

Foto forside: Barbro Bjørck
Side 2: Barbro Bjørck

Sommerhilsen fra Grethe ✨

Endelig er det igjen sommer på Hvaler! Øyene fylles av kjente og ukjente, familie og venner som drømmer om solfylte dager på varme svaberg, ferske reker og lyse sommeretter. Det er vel knapt noen uker som er så fulle av drømmer og håp som disse få sommerukene hvert år. Men det hender ofte det ikke blir som vi planlegger. Noen dager skinner solen, noen dager strømmer regner ned. Om sommeren og i våre liv.

I antikken var filosofene opptatt av å forsone seg med naturen og med livet. Fortsatt er dette et vanlig tema i terapisaamtaler og blant venner i sene sommernetter. Å forsone seg med livet slik det ble, ta fortidens sår med seg inn i nåtid og fremtid, inn i som-

meren på Hvaler og kjenne at innimellom er det godt å leve – tross alt.

Forfatteren og poeten Margaret Skjelbred har skrevet et dikt jeg har fått tillatelse til å dele med dere denne sommeren. Et dikt som handler om livet som tok en annen retning enn planlagt. Stien er fortsatt kronglete, men det er en vei, det er et liv, og det er mulig å glede seg over sommerens blomster. Diktet følger på neste side.

Ingen av oss vet hvordan denne sommeren blir. Men jeg håper vi gleder oss sammen med familie og venner i både solfylte og regnfulle dager.

God sommer!

Foto: Sigrid Bjørck

Stien til verdens ende

Vi syns vi kunne se te verdens ende
og visste åssen åra ville bli
da livet pluts'lig svinga av fra veien
og tok en kronglete og ulendt sti.
Der stengte fjellet steilt på alle kantær.
Da sa du stille: "Vi kan klatre vi."
Vi følte kronglesti'n langs bratte stupet.
Og ingen av oss torde se i djupet.

Nå har vi føllt den bratte, trange stien
med stup på si'ene i mange år.
Det kan nok hende vi misunner andre
den strake landeveien der de går.
Det ser så lett ut, men en veit jo aldri,
og kronglestien har blitt veldig vår.
Det var den sti'n vi fikk, det hjelper ikke
å følge andres jevne vei med blikket.

Og vi har lært å ikke sture over
den rette veiens rike blomsterflor.
For det gror blomster også langs med sti'n vår,
og gleden over dem er like stor.
Ja, kanskje større, for de er så sjeldne,
en må se nøye for å se de gror.
De ligger ofte skjult blant vissne bla'er,
men duftær ekstra sterkt på fine da'er.

La gå at det kan komma vonde ti'er
da sti'n vår kjennas vanskelig og bratt.
Men den har lært oss at det vokser blomster
på både slåpetorn og nypekratt.
Og ingen ting i verden er så vakkert
som nyperoser i ei St. Hans natt.
Og når vi sitter sammen kan vi kjenne
at også vår sti når te verdens ende.

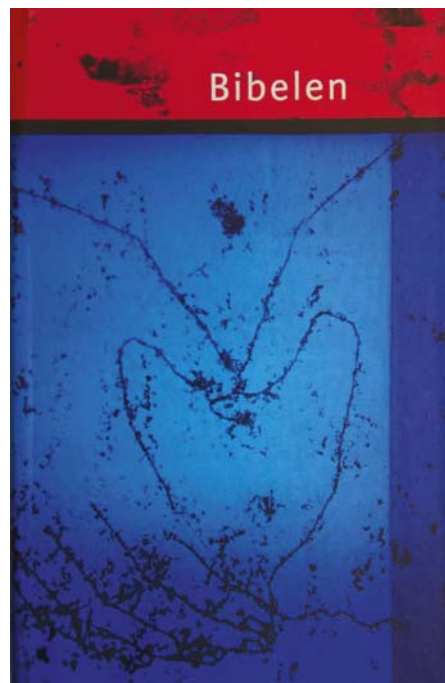
Grethe

Hvaler menighet tilbyr gratis bibel

Husstander i Hvaler som ønsker en bibel i den nye språkdrakten (oversettelsen fra 2011), kan få en bibel helt gratis fra Hvaler menighet. Biblene befinner seg i Spjørøy kirke, i Hvaler kirke og i den nye bokhyllen i gangen på kirkens Hus på Skjærhalden. Dersom du ønsker å gi en gave til Hvaler menighet som takk for bibelen, kan du benytte VIPPS til nr 90315, Hvaler Sokn.

I denne bokhyllen settes det også andre gode bøker som man kan ta eller låne. Så kan det tenkes at bokhyllen går tom dersom pågangen blir stor, men vi skal fylle på etter hvert.

Einar Morland

i Østfold

Etter reformasjonen for 500 år siden kom bibelen for første gang til mange av Europas hjem, på eget språk. Dette la grunnlaget for århundrer der kristne verdier har fått prege våre samfunn og våre liv. I Finnmark fikk 22.000 husstander tilbudet om en gratis Bibel vinteren 2014, og det ble et meget vellykket prosjekt. I januar 2016 var det oppstart for den tverrkirkelige foreningen "Bibelen til alle Østfold" (BTAØ), der en stor bredde av kirkesamfunn har gått sammen i en satsing på det vi har felles – Bibelen.

38 % av 500 spurte i Østfold svarer de ikke har, eller ikke vet om de har en bibel hjemme, og 62 % svarer de aldri har lest i bibelen, eller det er flere år siden de har lest i bibelen (Infact mars 2016)

Bibelselskapet er prosjektets viktigste støttespiller. Bibelselskapet har skaffet til veie en fin bibel til en pris på ca. 70 kr inkludert kampanjeutgifter. Bibelselskapet vil også støtte med bibel-inspirasjon til grupper og til menigheter. Det vil bli en mediekampanje i forkant av bibelutdelingen, slik at folk skal vite om at noen kommer på døren med tilbud om en gratis bibel.

Her ser vi Kristin Stordal, Anders Hverven og Ragnhild Klevmoen fra BTAØ.

BTAØ trenger givere som vil bidra til at alle kan få tilgang til Bibelen. Utdelingen er planlagt å starte i oktober 2017, men dette er avhengig av at det er samlet inn nok penger slik at vi kan bestille bibler. Vi beregner at selve utdelingen vil ta et par uker. Når biblene er delt ut, kan man invitere til bibelsamlinger og inspirasjon for å bli kjent med Bibelen.

Du kan gi din gave til konto 1503.73.22676, "Bibelen til alle Østfold", eller på VIPPS nr. 13677. Ønsker du skattefritak eller avtalegiro eller har andre spørsmål, kan du ta kontakt med styret på e-post.

Vi har enda ikke en egen arbeidsgruppe på Hvaler, men vi arbeider for å få til dette. Har du spørsmål, eller ønsker du å bli engasjert, kan du kontakte styret på e-post: post@btao.no

Vi har blitt gjort oppmerksomme på at Hvaler menighetsråd allerede har kjøpt inn bibler som deles ut til personer eller husstander i Hvaler som ønsker en bibel. Disse biblene befinner seg i Hvaler kirke, i Spjørøy kirke og på Kirkens hus på Skjærhalden.

Einar Morland

Aftenbønn og bordbønn

Det er visst ikke så vanlig lenger å be bønnen sammen i familien. Da jeg var en liten gutt, var det en selvfølge i mange familier både å be for maten og å be aftenbønn. Mor sang og lærte meg en aftenbønn som hun igjen hadde lært av sin mor, og den bønningen bruker våre barn fortsatt når de synger aftenbønn med sine barn:

Jeg legger meg så trygt til ro, som fuglen hist i skove. For du, min Gud, du våker jo, hos meg når jeg skal sove.

Denne bønningen og tonen har fulgt meg hele livet, og jeg har ikke visst noe annet enn at det var bestemor sin aftenbønn. For noen år siden fant jeg ut at sangen er dansk, med tekst av Christian Winther. Han levde og virket tidlig på 1800 tallet. Og det er flere vers:

Jeg legger mig så trygt til ro som fuglen hist i skove; thi du, min Gud, du våker jo for mig, når jeg vil sove!

Hav tak for dagen lys og klar, for hver dens lyst og glæde! Hjælp alle dem, som smerter har, trøst alle dem, som græde!

Hold i din varetægt, o Gud, mig selv og mine kære – og styrk mig, så jeg dine bud kan tro og lydig være!

Bordbønn ble tidligere sunget i mange norske skoleklasser. Da en kunnskapsminister anbefalte lærerne å slutte med å synge bordbønn, ble det både skriverier og diskusjoner rundt dette. I denne saken var det

mange som hadde sterke meninger, men resultatet ble at bordbønningen er borte fra de fleste norske skoleklasser. Mange kan fremdeles huske ordene og tonen på den danske klassikeren ”Å du som metter liten fugl”, og noen husker fremdeles ”jordbærsangen” som mange elever kalte disse linjene:

Herre, din jord bærer mat nok til alle! Takk for den delen du vil vi skal ha.

Lær oss å dekke et langbord i verden som alle kan reise seg mette fra. Amen.

I den nye salmeboken fra 2011 står det et bordvers som vi nå bruker mye hjemme hos oss:

Kjære Far. Takk for dine gode gaver. Gjør oss mette og takknemlige. Amen.

Så enkelt kan det sies! Jeg håper at det aldri går helt av moten å takke for maten som kommer på bordene våre. Den kommer ikke dit helt av seg selv. Det er også fint å bli minnet på hvor heldige de fleste i Norge er som kan spise seg mette hver dag. Det gjør noe med oss når vi venner oss til å takke. Når vi minner hverandre om gode ting å takke for, blir vi kanskje mindre opptatt av alt det som kan kritiseres og som er galt i samfunnet og i nærmiljøet. Og mange som ikke er fortrolige med å be en bordbønn er fremdeles flinke til å si **takk for maten**. Det er godt nok!

Menighetsrådet melder:

Det er nå kommet en **projektor nummer to** i Spjærøy kirke. De gangene det benyttes projektor under gudstjeneste eller ved andre tilstelninger i Spjærøy kirke, blir det heretter ”bilder på veggen” på begge sider av koret. Vi fikk svært gode betingelser hos projektorprodusenten, et firma i Fredrikstad som heter Barco AS (tidligere Projection Design). Gode råd og god hjelp til hele prosessen har vi fått av Jørn Eriksen, både i 2013 og i 2017. Tusen takk!

Har du vandret **påskestien ved Hvaler kirke**? Det er en sti ved gravplassen, der det er satt opp stasjoner med tekster som forteller om dagene fra palmesøndag til 1. påskedag. Innen påske 2018 skal disse stasjonene friskes opp og restaureres av Ragnar Nilsen og Øyvind Olsen.

Drengestua ved prestegården på Kirkøy ble ferdig oppusset utvendig i 2016, og er allerede tatt i bruk av blant andre speiderne og av søndagsskolen. Innen sommeren i år regner vi med å være ferdige med innredning av stue og nytt kjøkken. Dermed er Drengestua klar til å bli brukt som forsamlingslokale i menigheten, først og fremst med tanke på barn og unge. Takk til de mange som har bidratt til å få Drengestua i god stand! En ekstra bonus er det at vi i år kan se frem til en flott blomstring av eseltistler ved vestveggen av Drengestua – det er bare å følge med gjennom sommeren og høsten! (Du vet vel at det er noe spesielt med eseltistlene ved Hvaler prestegård? Du finner en artikkel om dette i menighetsbladets sommernummer år 2013).

Vandring på påskestien.

Økonomi: Menighetsrådet har gjort opp år 2016 med et overskudd, og for 2017 har vi (for første gang) fått bevilget alle de pengene som vi har bedt om fra Hvaler kommune. Takk til våre folkevalgte som gir oss de midlene vi behøver til en god og forsvarlig drift! I flere år har vi vært helt avhengige av våre faste givere og en stødig dugnadsgjeng for å klare oss økonomisk, og det sitter i ryggraden at vi skal forvalte våre økonomiske ressurser på en klok og forsiktig måte. Nå tenker vi at vi endelig har midler til å få ferdig mange av de prosjektene som har måttet vente: Noen av bildene fra den gamle kirkeloftsutstillingen skal tas vare på i form av nye fotobøker, sakristiene i begge kirkene våre skal pusses opp, Drengestua skal gjøres helt ferdig og vi skal investere i maskiner og utstyr til å holde kirkegårdene i god stand gjennom hele året.

Tirsdagsmiddagene på Kirkens Hus var et prøveprosjekt som startet opp høsten 2016, og vi fortsetter til høsten. Det blir middag for den som ønsker det den siste tirsdagen i måneden, fra tirsdag 29. august til og med tirsdag 28. november 2017. Har du lyst til å være med og lage i stand? Vi trenger enda flere frivillige. Meld fra til kirkekontoret!

Arbeidet med **nytt orgel i Hvaler kirke** er startet opp, og når dette leses er det bedt om tilbud på nytt orgel. Riksantikvarens orgelkonsulent har vært på Hvaler i mai, og det er god dialog med fagmyndighetene som også ser at det gamle orgelet ikke lenger er tjenlig til kirkebruk.

Det arbeides også med **nye brudestoler til Hvaler kirke**. Vi håper på å samle inn resten av de midlene vi behøver til dette prosjektet fra glade givere i og utenfor soknets grenser. Det må da være mange som har et stort hjerte for Hvaler kirke!

Annet steds i dette bladet kan du lese litt om bibelaksjonen som ønsker å dele ut bibler til alle husstander i Østfold. Hvaler menighetsråd har vedtatt å kjøpe inn **bibler som vi gir bort** til de husstandene på Hvaler som ikke har en bibel hjemme.

”Hvaler menighetsblad vant hele greia”: I slutten av mars ble menighetsbladets redaktør og én fra redaksjonskomiteén invitert særskilt til et møte for alle sokneprester, kirkeverger og rådsledere i menighetene i Borg Bispedømme. Vi ble veldig stolte da vi fikk greie på hvorfor: Hvaler menighetsblad mottok diplom for beste menighetsblad 2016. Diplomet henger nå på Kirkens Hus på Skjærhalden. Menighetsrådet retter en stor takk til redaktør Ragnar Bjørck og hans komité for arbeidet som gjøres med Hvaler menighetsblad!

DIPLOM

ÅRETS MENIGHETSBLAD 2016

HVALER MENIGHETSBLAD

Karin Elin Berg
Leder Borg bispedømmeråd

Jury: Biskop Atle Sommerfeldt, Hans Erik Matre,
Erling Omvik og Karianne Hjørnevik Nes

 DEN NORSKE KIRKE
Borg bispedømmeråd

Tekstaltertavlen i Hvaler kirke

I år feires reformasjonen over store deler av Europa. Det er 500 år siden Martin Luther samlet sin motstand mot pavekirken avlatshandel i et brev til erkebiskopen i Mainz og formulerte sine synspunkter i 95 teser (læresetninger). Etter år med stor motstand mot pavekirken, utløste Luthers skriv en omveltning ikke bare av kirken, men førte også til samfunnsendringer som fikk store ringvirkninger, ikke minst i Norge.

Blant dem som sluttet seg til løsrivelsen fra pavekirken, var kong Christian III som med hjelp av adelen innførte protestantismen i Danmark-Norge i 1537. I Norge var folk lite forberedt på omveltningen. Her fikk vi derfor en reformasjon som ble påtvunget folket ovenfra gjennom påbud fra kongen, og ikke nedenfra slik det skjedde i mange land på kontinentet. I befolkningen i Norge sto kato-lisismen fortsatt sterkt, men med reformasjonen ble klostre, helgen- og relikviedyrkelsen og avlatshandelen fjernet, og liturgien ble endret. Reformasjonen førte først og fremst til endringer i synet på frelsen. Tradisjoner og ritualer som ikke kunne begrunnes i Bibelen ble forkastet.

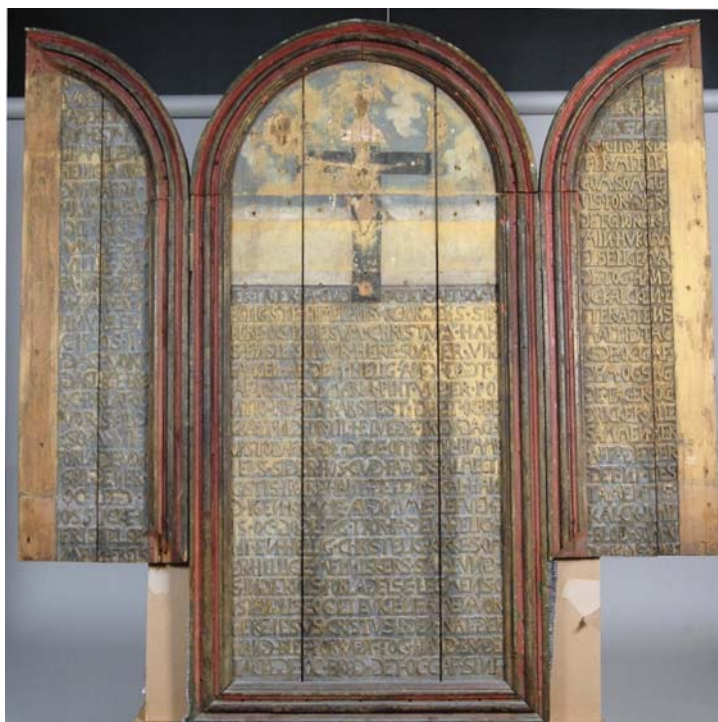
Kong Christian III besluttet at Norge

ikke lenger skulle være et selvstendig rike. Biskopene ble avsatt og kirkegodset konfiskert. Kronens bedre inntekter gjorde det mulig å etablere et embetsverk i de ulike delene av riket, og slik fikk kongen i København langt mer kontroll i Norge. Kongen ble etter reformasjonen kirkens overhode. Han avgjorde konfessionsspørsmål, og prestene var etter

reformasjonen statlig ansatte embetsmenn.

Kirkerommet endres

Overgangen til luthersk tro førte til endringer i kirkens liturgi, men endringene kom gradvis. Den nye læren ble innført med varsomhet. Gradvis ble også kirkerommet endret. Sidealtrene ble fjernet.

Tekstaltertavlen med Fader Vor, trosbekjennelsen og innstiftelsen av nattverden. Sluttet av 1500-tallet. NF.1902-0226. Norsk Folkemuseum.

Prekestolen fikk en sentral plassering og ble hevet over golvet. Forkynnelsen av ordet var sentralt i gudstjenesten, og prekenene kunne vare lenge. Det kom derfor benker i kirkerommet. Og vinduene ble større slik at det ble lettere å lese i Bibel og salmebok.

Bruken av bilder var omstridt i den lutherske kirken. I Norge fikk vi ikke en bildestorm slik mange land opplevde på

Altertavlens bakside med dekor fra 1735 som fremstiller korsfestelsen flankert av Johannes døperen til venstre og Moses til høyre. NF.1902-00226. Norsk Folkemuseum.

kontinentet, men mange steder ble helgenfigurer og bilder fjernet på 1500-tallet. Først på 1600-tallet ebbet bildefiendtligheten ut, og Norge fikk en ny oppblomstring av kirkekunst.

Etter reformasjonen tolket enkelte geistlige Luthers lære om at den eneste veien

til frelse går gjennom Guds ord dithen at bilder i kirken kunne medføre en form for avgudsdyrkelse og lede oppmerksomheten bort fra forkynnelsen av Skriften.

Tekstaltertavler

Den lutherske kirkens bildefiendtlighet og fokus på ordet førte til at tekstaltertavler ble utbredt i Norge fra ca 1580. Tekstaltertavlene eller katekismetavler

som de også kalles, var altertavler med lite eller ingen figurativ utsmykning, men som navnet sier, hadde de sitater fra Bibelen og Luthers lille katekisme. Disse altertavlene viste ikke bare prestens skepsis til bildebruk, men understreket også Skriftens sentrale betydning. Den lille altertavlen i Hvaler kirke som i dag henger på venstre side av koret, er en slik katekismetavle fra slutten av 1500-tallet.

Tavlen har form som et alterskap med halvrund topp. Den har profilert listverk. I midtfeltet

finner vi spor av en Kristusfigur i øverste del. Dørene og midtfeltet har utskårne bokstaver som var malt i gulbrunt på gråblå bunn. På tavlen kan vi lese Fader Vår, Trosbekjennelsen og innstiftelsen av Nattverden. Den nederste delen av dørene er saget bort, og tavlen mangler en del listverk.

Tekstaltertavlen fra Hvaler kirke stammer fra slutten av 1500-tallet. Om den hang i Hvaler kirke fra den var ny, eller om den opprinnelig har hengt i en annen kirke, vet vi ikke. Ei heller hvem som en gang skjenket den til kirken. I dag er det ikke bevart mange slike tekstaltertavler. I alt er det kjent 78 tekstaltertavler fra Norge. De fleste av disse skriver seg fra to områder, de fleste fra kirker i bergensområdet, men også mange fra Østfold og Akershus. Mange ble nok snart erstattet av mer dekorerte altertavler. Den lille tavlen fra Hvaler kirke ble nok også snart skiftet ut. På utsiden av altertavlen og på baksiden finner vi på den ene døren Moses iført en rød kjortel med brunt draperi, og på den andre døren Johannes døperen i rød kjortel med gult belte. I midtfeltet er korsfestelsen framstilt. Alle figurene er enkelt malt. Den utvendige dekoren er tydelig påført tavlen på et senere tidspunkt og er nok et uttrykk for gjenbruk av en eldre teksttavle som ble dekorert fordi behovet og ønsket om en figurativ tavle var sterkt.

I 1759 fikk Hvaler kirke sin nåværende altertavle i gave fra Andreas Schavenius. Denne tavlen er antakelig skåret av billedhugger Henrik Bech og maleriet er av Eggert Munch. Tekstaltertavlen ble forvist fra alteret og tatt ut av kirkerommet. Da Norsk Folkemuseum i 1901 sendte ut en anmodning til landets kirker om å overta gammelt kirkeinventar som ikke lenger var i bruk, besluttet derfor Hvaler formannskap etter sogneprest Hans Davidsens anbefaling å overdra altertavlen og flere andre gjenstander til museet.

Sammen med katekismetavlen mottok Norsk Folkemuseum også «et gammelt, til dels defekt Timeglas. En gammel umalet Agetrækiste med hvælvet Laag» som ble sendt med D/S Hvaler i mai 1902. Senere ble også toppstykket av en benkevange og en kirkestol overført til Norsk Folkemuseum.

Disse gjenstandene er nå del av Norsk Folkemuseum sin store samling av eldre kirkekunst og noen av dem kan ses i utstillingen *Norsk kirkekunst*. Tekstaltertavlen er siden 2005 lånt ut til Hvaler kirke hvor museets malerikonserverator med jevne mellomrom ser til at den har det godt.

Inger Jensen, Gravningen
Avdelingsdirektør Norsk Folkemuseum

Toppstykket av benkevange fra 1569. NF.1902-0228. Norsk Folkemuseum.

Ordføreren har ordet:

Utenforskapet

Det er et stort fokus på «utenforskap» i disse tider, og godt er det. Det å være utenfor det som samfunnet regner som «normalen» kan være et alvorlig problem for mange. Hvis vi ser på ungdom som faller ut av videregående opplæring, som igjen medfører at de ikke greier å skaffe seg en jobb er et alvorlig problem, ikke bare for den ungdommen det gjelder, men også et stort samfunnsproblem. Nå skal det også sies at det gjøres et stort arbeid i den sammenheng siden mange ser problemet.

Det samme gjelder for innvandrere og flyktninger som kommer til Norge. De menneskene sliter med språk, kulturforståelse og integrering i det norske samfunnet, faller og dessverre ofte utenfor det som samfunnet generelt regner som «normalen». Så raskt som samfunnet utvikler seg i dag vil man kunne finne mange mennesker og grupper i alle kategorier som faller utenfor. Dette er en utfordring vi alle må forsøke å gjøre noe med siden vi alle er en del av dette på en eller annen måte.

Hvis vi ser på hvordan samfunnet digitaliseres i et stadig økende tempo, der alt som kan digitaliseres vil bli digitalisert. I den sammenheng er det en gruppe mennesker, og det er mange av dem, som etter hvert sitter med en følelse av at samfunnet løper fra dem. Jeg tenker på mennesker som har rukket å bli godt voksne. Vi ser at banktjenester blir digitalisert, det samme gjelder offentlige tjenester. Det er vanskeligere å ringe, det være seg offentlige eller private servicebedrifter, du får gjerne svar fra en telefonsvarer at du kan gå inn på nettsiden og få det svaret du har behov for der.

Så langt er alt bra siden du kan få de tjenestene du har behov for på nettet, men for

ganske mange stopper det også der. Det finnes mange eldre mennesker som ikke engang vet hvordan man slår på en PC, langt mindre bruke den. Disse menneskene vil føle at de henger lenger og lenger etter i den utviklingen vi ser av en digitalisert samfunnsutvikling. Jeg er sikker på at mange av disse menneskene kunne tenke seg å være med i den verden som barn og barnebarn snakker om, det sosiale nettverket som høres så spennende ut, men bare hører om. Vi hører sikkert også fra de samme menneskene at nei, det der bryr jeg meg ikke noe om, selv om mange av dem innerst inne har veldig lyst.

Bør vi gjøre noe med det? svaret må være et ubetinget ja. Kan vi gjøre noe med det? det tror jeg absolutt. En liten oppfordring til oss alle. Hvor mange timer av livet sitt har våre foreldre eller besteforeldre brukt på deg for at du ikke skal bli en del av «utenforskapet» uten en annen tanke at det skal gå deg godt her i livet. Vi bør ha tid til noen få timer til de som ga oss god hjelp og støtte, slik at de også kan komme inn i den digitaliserte verden vi lever i.

Ta med din PC til din mor eller far, bestemor eller bestefar og fortell de at du har lyst til å chatte med dem på nettet, at du har lyst til å sende dem bilder av barnebarna, eller at du bare har lyst til å ha oftere kontakt med dem. Gleden for dem er kanskje større enn du tror. Bruk litt av din tid til å hjelpe dem inn i den verden vi lever i, det kan bety så uendelig mye for dem. De har brukt så mye av sitt liv til å hjelpe oss.

Ønsker dere alle en deilig sommer i en litt mer digitalisert verden.

Eivind Borge
Ordfører

Inspirerende dag i Sjømannskirkens tegn

Tore E. Thorkildsen, Knut Erik Skarpaas konsulent regionskontoret i Oslo, Grethe Hummel og Terje Østeby.

Hvaler sjømannsmisjonsforening var vertskap for Sjømannskirkens inspirasjonssamling og årsmøte, region Østfold, søndag 23. april.

Det ble en fin og innholdsrik dag som startet med gudstjeneste i Hvaler kirke. Sogneprest Grethe Hummel ledet gudstjenesten. Diakon Terje Østeby fra Halden og Tore E. Thorkildsen, tidligere sogneprest på Hvaler, medvirket også. Begge har hatt og har kortere og lengre oppdrag for Sjømannskirken. Tore E. Thorkildsen er tilknyttet sjømannskirkene i Stockholm og Göteborg. Terje Østeby har tjenestegjort bl.a. i Hamburg, Antwerpen og Dubai.

Organist Ken Phillips var på plass ved orgel og flygel. Han framførte sin orgelkomposisjon «Processional», et flott og majestetisk verk, mens inngangsprose-

sjonen med flaggborgen i spissen vandret opp midtgangen. Forsangerne og menigheten (kirken var nesten fullsatt) stemte i på alle dagens salmer, bl.a. salmen, «Kirke reist i verdens hverdag», skrevet av Liv Nordhaug til Sjømannskirkens 125-årsjubileum.

*Kirke reist i verden hverdag
reist på Herrens bud og kall.
Møtested for jord og himmel,
arbeidsrom og tempelhall.
Hjemmets lys i fremmed land,
åpen dør i Jesu navn.*

*Kirke reist i verdens hverdag
ved den travle allfarvei.
Sted for stillhet hos Den Største
der Guds fred kan senke seg.
Tid for rom og hellig vakt
til fornyet himmelpakt.*

*Kirke reist i verdens hverdag.
Norges flagg på fremmed grunn.
Hjemlandstoner som kan mildne
savnet i en ensom stund.
Utstrakt hånd og tjener sinn
byr deg varmt velkommen inn.*

*Kirke reist i verdens hverdag
bringer Jesu gledesbud,
taler trøst til tunge tanker,
viser vei til nådens Gud.
Himlens fellesskap på jord
samles her ved alterbord.*

*Kirke reist i verdens hverdag,
en gang reist ved bønn og tro
er den arv vi nå må skjøtte,
fortsatt trofast bygge bro
ut til landsmenn fjern og nær.
Kirkens hjem må være der.*

*Sanggruppe fra Haugetun
Folkehøyskole*

To barn ble døpt, Hector Costello Amos Lilleng og Iver David Willadsen.

Terje Østeby holdt dagens preken over Johannes 21, 1-14, «Jesus og den store fiskefangsten».

Elever fra musikklinja på Haugetun Folkehøyskole stod for fin korsang, ledet og akkompagnert av lærer Berit Grønli Kopperud.

Alle menigheter oppfordres til å gi et årlig takkoffer til Sjømannskirken. Pengene som ble samlet inn på gudstjenesten gikk uavkortet til Sjømanns-

kirkens arbeid. Sjømannskirken mottar årlig statlig støtte, ca. 1/3 av budsjettet. Resten samles inn ved frivillige gaver hjemme og ute.

Inspirasjonssamlingen fortsatte på Kirkens hus, festpyntet i anledning dagen. Den lokale foreningens leder, Ragnhild Nordengen, ønsket de mange frammøtte velkommen. Sanggruppen fra Haugetun gledet oss også her med fin sang og musikk, nå fra musikalen Les Misérables. Fint klinger det alltid også når Tore E. Thorkildsen og Ken Phillips entrer podiet med sang og spill. Tilhørerne kunne bare lene seg tilbake

og nyte flott musikk.

Terje Stenholt fra Råde, nylig hjemkommet etter tre år ved sjømannskirken i Aberdeen, holdt et kort og interessant innlegg om arbeidet der. Aberdeen er verdens største havn for nordmenn i utlandet på grunn av oljevirksheten i Nordsjøen, fortalte han. Skipsbesøk er derfor et prioritert gjøremål.

Hvaler sjømannsmisjonsforening var vertskap denne dagen, her representert ved noen av de mange medlemmene som bidro. Takk til hver og en for fin innsats!

Sjømannsmisjonens oppgave er å være et kirkelig, kulturelt og sosialt møtested for norske sjømenn og andre nordmenn i utlandet. Det handler om å oppsøke mennesker der de er. «Kjerka» er også et kjærkomment møtested for fastboende og tilreisende nordmenn til en kopp kaffe, norske vafler og en hyggelig prat.

Denne ettermiddagen stod deilig koldtbord fra Havkatten og flotte kaker, bakt av foreningens medlemmer, på menyen. Godt smakte det, og praten gikk lett. Tore E. Thorkildsen holdt en munter og humørfylt takk for maten tale. Folk humret og lo.

Sjømannsmisjonen er i stadig bevegelse. Etter som årene har gått, har kirker blitt lagt ned og nye har tilkommet. Sjømannsmisjonen har 32 kirker i alle verdensdeler, en nettkirke, studentprester, nordsjøprester og reiseprester. Organisasjonen jobber i over 80 land og har rundt 200 ansatte i ute- og hjemmearbeidet.

Dagen ble en inspirasjonskilde for

foreningens medlemmer, ansatte og tidligere ansatte i Sjømannskirken og for venner og brukere av Sjømannskirken. Det flotte været satte en spiss på arrangementene.

Ellen

Hvaler sjømannsmisjonsforening

samles en gang i måneden på Kirkens hus, kl. 19–21.

Møtedatoene for høsten er:
21. august, 18. september,
16. oktober – «Fest på Kjerka»,
20. november.

Kafé på Kirkens hus kl. 17.00.
1. søndag i advent.

Velkommen!

Hvaler Sjømannskirkeforening

Hvaler sjømannskirkeforening kalles også Sjømannsmisjonen på Hvaler. Vi er en forening som pr i dag består av 15 damer som møtes på Kirkens hus på Skjærhalden den 3. mandagen i måneden. Vi er en av mange Sjømannskirkeforeninger rundt om i Norge som økonomisk støtter organisasjonen «Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet». Like viktig er det at vi er et lokalt, kirkelig treffsted, der vi møtes til hyggelig prat, vi drikker kaffe/te, synger sammen, deler et andaktsord, og oppdaterer oss på hva som skjer rundt om i Sjømannskirkens arbeid i hele verden, gjennom å lese fra medlemsbladet «Hjem». I tillegg arrangerer vi «åpent hus» på Kirkens hus når julegrana tennes på torget på Skjærhalden. Pengene vi får inn ved salg av kaffe/kaker/juleprodukter, går til Sjømannskirkens arbeid, slik som det vi får inn i kollekt på våre møter ellers.

Andre arrangement vi har hatt er «Fest på Kjerka», d.v.s på Kirkens hus.

Vi ønsker å være et åpent og inkluderende fellesskap der alle er hjertelig velkomne til en prat og et godt fellesskap på tvers av ulike meninger om mangt og mye. Så kom gjerne innom Kirkens hus på Skjærhalden den 3. mandagen i måneden kl 19–21. Datoene blir alltid annonsert i Hvaler Menighetsblad.

Vil du vite mer om Sjømannskirken og dens arbeid for nordmenn i utlandet, så kan du gå inn og lese på www.sjomannskirken.no, eller ta gjerne kontakt med leder for foreningen Ragnhild Nordengen, tlf 482 24 071, epostadr: ragnord50@gmail.com

Helge sier sjelden nei

– Det er en bokstav mindre i ja enn i nei. Helge Fredriksen fra Rød på Asmaløy har alltid vært en ja-mann. I august runder han 76 år.

– Jeg har “arbet” i over 65 år, smiler Helge og viser frem to stekepanner av noen never. Han har med andre ord aldri vært redd for å ta i et tak.

– Jeg og bror fisket hummer i Asmal-sund allerede da vi var 8-10 år gamle. Mellom Kattepælen og Åsebu. Oppkjøperen lå ute på Brattestø og små guttevalper tjente gode penger, forteller Helge. Nærmest oppvokst i båt og kjøpmann Arnt Lorentzen på Rød var ikke redd for å sende Helge og broren Tor Erik alene i snekke til Fredrikstad for å hente varer. Da var guttene bare 10-12 år gamle.

– Flytevester og redningstjeneste fantes ikke da. Men vi var sjøvante. Det gikk fint det, sier Helge med et smil om munnen.

– Brødbilen, meieribilen og bryggeribilen stod på brygga og ventet. Vi lastet ombord i snekka og la kursen utover

mot Asmaløy igjen. Da fikk vi lov til å ta oss wienerbrød og melk “fra lasset”. Helge Fredriksen har aldri vært redd for å ta i et tak. Da vi skal møte ham er han et kvarter forsinket fordi han hjelper noen med snekka. Helge gir de fleste en hjelpende hånd og han har deltatt i frivilligheten i Hvaler i en årrekke. Og vært vant til å tjene penger selv helt fra barnsben av.

– Far (Birger Fredriksen) fisket sild. Og allerede da jeg var 14 fikk jeg en part i brislingfisket og kunne tjene gode penger.

– Sin første ansettelse fikk Helge i 1958 - da han begynte på anlegg på Greåker. Sammen med barndomsvennen Trygve Lie lå han i brakke og drev med tungt støpearbeid ute i Glomma.

– Hardt arbeid, men jeg trivdes og fortsatte i firmaet da de fikk en ny stor jobb på Lillestrøm, forteller Helge.

– Det var et lykketreff for der traff han sin Berit. Hun kom opprinnelig fra Fana, men vokste opp på Rælingen. De giftet seg i 1963. Idag har de vært gift i 53 år! Helge fortsatte i anleggsfirmaet Christian Nilsen frem til mai 1965.

– Den siste jobben jeg var med på var bygging av Leca-fabrikken i Borge. Anleggslivet tok slutt for Helge i 1965 da han fikk fast jobb på DeNoFa. Der var han ansatt i 39,5 år- frem til 2004. Berit og Helge bodde i 13 år i Fredrik-

stad. Men i 1976 bygde familien sitt eget hus hjemme på Rød. Nevenyttige Helge gjorde alt snekkerarbeid selv. Fra verandaen har han godt utsyn over hele Rød og ned på barndomshjemmet som broren Tor Erik har overtatt.

Ikke alle er klar over at Helge også har vært en god idrettsmann. Han var på bylaget i bedriftshåndball i Fredrikstad. Og på Hvaler begynte Helge som trener for håndball-laget til Vesterøy IL, laget som Sverre Hansen hadde startet noen år før. – Damelaget kom til en kretsfinale mot Rakkestad (tap). Vår forse var at vi

hadde utrolig gode skyttere. Jeg vil påstå at Ruth Aleksandersen og Berit Pedersen skjøt hardest i hele seriesystemet. I 1980 vant også herrelaget Fredrikstad Cup. I pensjonistårene har Helge blitt kjent gjennom sitt frivillige arbeid i Hvaler. Han var med på å bygge opp utendørsamfiet i Brottet. Han er aktiv i Lions eldrekomite og han satt i Menighetsrådet i 6 år fra 2009 til 2015.

Det han setter mest pris på er arbeidet med eldre i Hvaler. - Det er takknemlige

folk. Det er veldig moro å reise rundt med blomster til jublantene. Julefesten på Dypedalåsen er også artig. Der må jeg være nisse hvert år, ler han.

– Også har vi sommerturen med Color Line til Sandefjord, der vi starter med frokost på skolen.

I 2005 fikk Helge Fredriksen Hvalerstatuetten. Han har fått Lions høyeste utmerkelse og han er blitt nominert til Frivillighetsprisen.

I likhet med mange i sin generasjon kan Helge det meste. Han har prøvd seg i alle håndverksfag. Helsa og humøret er bra, men det harde kroppsarbeidet har satt sine spor.

– Jeg har satt inn en pacemaker for å hjelpe hjertet litt. Skuldrene har også “skrangla”, men jeg har ingen grunn til å klage, sier humørsprederen som gjerne tilbringer fritiden på hytta til barndomskameraten Trygve Lie på Reine i Lofoten. - Der hiver vi opp store torskerugger og jeg står og fileterer til langt på natt, smiler den gamle fiskeren. Han er ikke vond å be der heller, med andre ord.

John Johansen

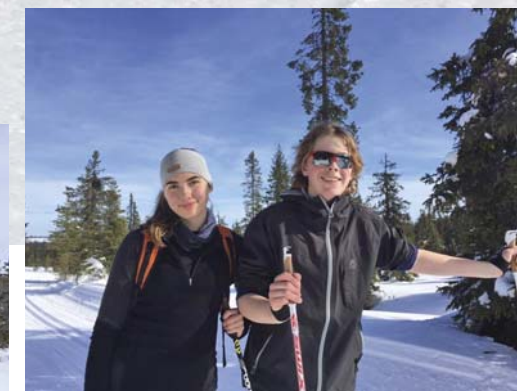
Konfirmantleiren 2017

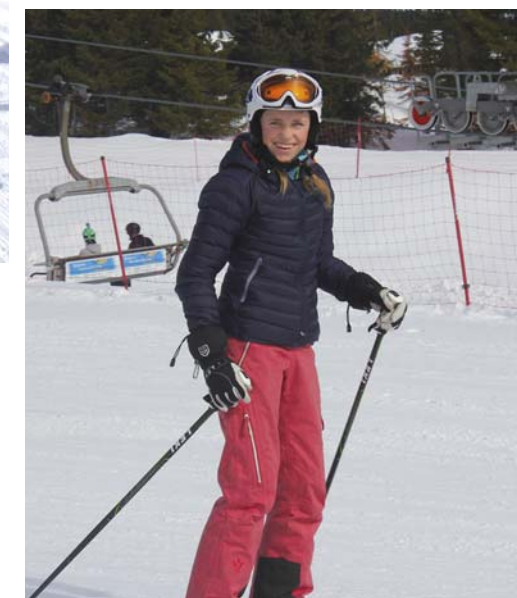
Hannah og Marius i full fart i akebakken.

Flott å stå på langrenn på Sjusjøen.
Her: Jan Olav, Tonje, Hannah, Vegard,
Andreas og Simen.

Tonje og Andreas koste seg i skiløypa.

Andrea likte seg godt i slalåmløypa.

Høydepunktet for konfirmantene var nok konfirmantleiren. Her ble det mye aktiviteter, latter og hygge!

I år var det 15 konfirmanter og 8 ledertreningsungdommer pluss 5 voksenledere som var på leir på Mesnali og Sjusjøen. Leiren startet med buss fra Hvaler fredags morgen og vi var tilbake søndag ettermiddag.

På fredag deltok konfirmantene på en utfordrende og morsom aktivitetsløype ute i skogen der de sammen skulle løse fysiske oppgaver. Ledertreningsungdommene opplevde dette i fjor som konfirmanter så i år fikk de prøve seg på hundekjøring som var spennende.

Pølser og kakao til lunsj var topp for Martine og Sofie.

Hundekjøring var ny og morsom opplevelse for ledertreningsungdommene Solveig og Vilja.

Det ble sang og lovsang ifjellkirken på søndag. Her er Magne, Sam, Hanna og Marius.

Søndagen var det gudstjeneste i fjellkirken der flere av ungdommene også bidro.

Ellers var det samlinger på kveldene med både sang, andakt, lystenning, leker og konkurranser. Og selvfølgelig snacks, godteri, sveler og brus. Kjempeflott stemning og kjempegreie ungdommer! Og neste år kan de være med igjen - som ledere.

Hver kveld tente ungdommene lys.

Det ble ofte høyt volum og latter under lekene og konkurransene.

Konfirmantene lager gudstjeneste

I vår hadde konfirmantene ansvar for Ung Gudstjeneste i Spjørøy kirke. Her fikk hver en sine ansvarsområder.

På gudstjenesten sto de for omtrent alt som skjedde, både sang, mye av musikken, lyd, powerpoint, preken, skriflesning og

drama. De var møteverter, samlet inn penger, bar fram bønnekrukka og bar korset. Ungdommene hadde lagd plakater, pyntet kirken, lagd nattverdsbrød og kaker. Til om med opprydningen sto de for. Og alt ble bra og det ble en kjempefin gudstjeneste.

Powerpoint: Daniel og Tobias tok ansvar for Powerpointvisningen.

Mixing: Lydansvarlig var Thobias og Elias ved hjelp av Erik som er ledertreningsungdom dette året.

Sangere: Hanna, Tonje, Mathea, Cornelia og Adam sang på gudstjenesten.

Møteverter: Lucas og Anders var møteverter.

Preken: Jan Olav og Tonje sto for prekenen og skriflesningen.

Konfirmantene i Hvaler 2017

Konfirmantene i Hvaler kirke

Søndag 7. mai

Andreas Pahle Anker
Tobias Ørdal Eriksen
Thobias Løkkeberg
Simen Martin Olsen

Konfirmantene i Spjørøy kirke

Lørdag 13. og søndag 14. mai

Sofie Arnesen
Cornelia Christiansen
Elias Vincent Gagnås
Andrea Jensen
Henrik Jørgensen
Daniel René Jøraas
Jan Olav Karlsen

Mathea Lindgren
Hanna Berkli Nilsen
Adam Olsen
Noah Olsen
Anders Gerhart Sandberg
Lucas Christopher Skår
Tonje Storvik
Martine Wisløff

Hvaler Musikkforening

Østfolds hyggeligste korps

Lørdag 1. april arrangerte Hvaler Musikkforening basar og konsert i gym-salen på Floren skole, Skjærhalden. Det var en hyggelig formiddag med bord fylt av masser flotte gevinster som fristet til loddkjøp. Mye vakker musikk ble framført. Kaker, saft, brus og kaffe kunne kjøpes.

En korgruppe fra Åttekanten skole var invitert og sang koselige vårsanger, sanger om vennskap og ikke minst sangen «Smil, trall og vær glad!» Korpsset framførte et stort og variert program. Tilhørerne kunne bare senke skuldrene og virkelig kose seg med all den flotte musikken!

Ingse Tvedt fra Skjærhalden er dirigent for Hvaler musikkforening. Ingse er musiker og hennes hovedinstrument er

*Smil, trall og vær glad!
Humor det må vi ha!
Sett i gang, syng en sang –
trall og smil dagen lang,
for er du sur og lei
kurerer tonene deg!*

trombone. Hun underviser ved Kulturskolen i Moss. Ingse er en kjærkommen solist ved mange konserter. Ofte framfører hun da samtidsmusikk. Ingse spiller også barneforestillinger. I tillegg sitter hun ofte i en orkestergrav.

Her forteller Ingse mer om Hvaler Musikkforening:
Hvaler Musikkforening er et generasjonskorps som består av ca. 25 musikanter i

alderen 8 til 70 år, den yngste har akkurat begynt og den eldste har spilt lenge. Blant medlemmene er det fem barn og unge som deler musikkinteressen med enten mor eller far og det er ekstra trivelig og miljøskapende.

Jeg har vært dirigent de siste fem årene og jeg synes Hvaler Musikkforening er Østfolds hyggeligste korps! Musikantene er dyktige, humoristiske, ivrige og veldig sosiale.

Korpsset har et velfungerende og ryddig styre som gjør sitt beste for at alle skal ha det bra. Dugnad er det to ganger i året og det er nødvendig for å ha en god økonomi.

Øvelsene foregår i Hvalerhallen hver tirsdag fra kl. 18:00 til kl. 21:00. Alle som har lyst kan begynne i Hvaler Musikkforening, korpsset har instrumenter og er det noen som aldri har spilt før eller som vil ta opp igjen en gammel hobby, så får de opplæring eller en oppfriskning av innleide, profesjonelle musikere.

Hvaler Musikkforening er et janitsjarkorps og har dermed både treblås- og messinginstrumenter i tillegg til slagverk.

I løpet av året har korpsset egne konserter i tillegg til spilleoppdrag i anledning jul og naturligvis 1. og 17. mai. Korpsset spiller på Byggedagen og Havnefestivalen og er like positivt til alt sammen.

17. mai er som oftest den dagen korpsset blir lagt mest merke til, men heldigvis er det mange som også har oppdaget høstkonsertene med strålende solister både innen

opera og musikaler. Dessuten har korpsset sine egne flinke solister som også gjør seg bemerket og som inspirerer de yngste medlemmene.

I løpet av året drar korpsset på en tur der spilling og sosialt samvær står i fokus, kanskje en hyggelig tur til Nordre Sandøy

Anette Bøe-Pedersen

eller litt lengre bort. Et godt minne er den flotte turen til Tjelsund der Sølvi på baryton har hytte.

Mange profesjonelle musikere har startet sin karriere i korps. I tillegg til å lære å spille må alle samarbeide og tilpasse seg hverandre, noe som er godt å ta med seg videre.

Hvis noen vil vite mer kan korpssets nyvalgte leder, Lasse Rasmussen, kontaktes på lassra@online.no

Hvaler Musikkforening er en plass for alle og med blick på den enkelte.

Takk til Ingse og alle de andre utøverne for den fine konserten som varmet oss i en grå og hustrig vårdag!

Ellen

Skattejakt, høsttakkefest og 4-årsbok

Dugnad for 17.mai

Ivrig skattejakt

En potet

Har du fylt 4 år i år eller ser frem til en 4-års bursdag i sommer eller før nyttår? Da vil du få en invitasjon til årets skattejakt og 4-årsbok samme helg som Eplefestivalen finner sted på Rove, 23. og 24. september.

Her kommer noen glimt fra samlingene i fjor.

”Se, en stor potet!” ”Og der er det en til – og en til!” ”Men hva finner vi her? En meitemark”.

Øyvind hjalp ivrige barnehender med å grave frem noen skatter i Guds skaperverk. Små stjerner hadde vist oss veien til denne posten på en skattevandring rundt omkring kirken. Sol, måne og stjerner, dyr, planter og fugler, ja, til og med vann og jord var blant Guds vakre skatter som barna fant. Men den største skatten var 4-åringene selv. Etter litt lek i kirken serverte Sissel deilige boller og saft i Drengestua.

Dagen etter kom 13 spente 4-åringer til høsttakkefest. Lisbeth og Ann-Elise hadde pyntet kirken i vakre farger. Barna bar inn et eple hver og kunne gå ut av kirken etter gudstjenesten med en liten bok under armen: Kirkens 4-årsbok med fortellinger, tegninger og sanger. Og så kunne turen gå videre til Eplefestivalen der det var mye spennende en 4-åring kunne se og smake.

-gh

Øyvind forteller om skattene.

Det ble raket og ryddet med godt humør.

Grethe Johannessen, Lisbeth Svendsen, Grethe Hummel og Gerd Ådnem.

Mandag 15. mai møtte 14 ivrige sjeler opp for å gjøre en dugnad på 1000-årsstedet og kirkegården, slik at vi andre kunne feire 17. mai i vante omgivelser. Det ble raket og ryddet på begge steder. Det ble pyntet med bjørkekviser og

flagg, og rigget til med stoler og krakker. Krakkene begynner nå å bli slitt av tidens tann, så det måtte vesentlige reparasjoner til for at vi skulle sitte trygt. Etter noen timer med dugnad var det velfortjent pause med kaffe og vafler.

Gressklipperen tålte ikke presset og sa takk for seg etter en time. Mye ekspertise var på plass og feilen ble funnet. Trengte reservedeler så klipperen fikk fri resten av kvelden. Fra venstre: Jens Olaf Hvalgård, Helge Johansen og Tom Kofoed. Terje Moen og Anne Hvalgård følger nøye med.

Krakkene er slitt av tidens tann. Her ser vi Jens Olaf Hvalgård, Ingerid Dean, Helge Johansen og Anne Hvalgård i full sving.

Glimt av floraen
på Hvaler:

Bitter bergknapp (Sedum acre) og hvit bergknapp (Sedum album)

Tekst: Einar Morland. Bilder: Egil Michaelsen (www.markblomster.com)

Både den gule og den hvite bergknappen finnes på alle de store Hvalerøyene. Særlig den gule, **bitter bergknapp**, kan forekomme i store mengder og er da et praktfullt syn under blomstringen. Alle bergknappene er tørketålende, og de kan vokse på skrin jord, i tørr sand eller på tørre, solvarme skrenter. Bladene hos disse to er vintergrønne, tykke og oppsvulmede, og inneholder om sommeren et vannforråd som gjør at plantene kan overleve lange tørkeperioder.

Bitter bergknapp blir oftest bare 5 – 10 cm høy. Navnet har den fått fra den bitre smaken, og den ble i tidligere tider benyttet som medisinplante. En skummel sådan! Heldigvis innbyr ikke smaken til spising, og godt er det. Noen av alkaloidene i bitter bergknapp er svært giftige.

Den gule bergknappen er virkelig en stjerne, men den hvite er vel også vakker!

Hvit bergknapp, har en krypende vekst, og danner ofte et teppe – eller en tue. Den er mye spinklere enn den gule bergknappen, men til gjengjeld kan den bli opptil 20 cm høy. Ofte står en tue med hvit bergknapp temmelig alene på bergnabben. Blomstene sitter i tette klaser i toppen av skuddene, med 2-3 mm lange, slanke kronblad som er litt butte ytterst. Bladene blir ofte sterkt røde i solsteiken om sommeren.

Utenom blomstringstiden kan du se forskjell på disse to ved at den hvite bergknappen har færre blader oppetter stilken, og bladene er mindre oppsvulmet enn hos den gule bergknappen. Det finnes et par – tre andre små bergknapper i Norge, både gule og hvite – samt en rosa bergknapp på kalkjord i fjellet i Sør-Norge.

Gamle bilder fra Hvaler Kirke

Menighetsrådet har startet arbeidet med å lage en presentasjon av utgravningene som fant sted for vel 60 år siden. Om noen har bilder, minner eller andre opplysninger som vi burde være oppmerksom på, håper vi du vil kontakte Menighetsbladets redaktør Ragnar Bjørck på tlf. 970 62 029.

Kan noen hjelpe oss å identifisere personene på bildet som er tatt en vårdag, kanskje 1954, utenfor kirken. De tre unge er helt sikkert noe lokale interesserte som følger restaureringen i det vakre været. Mannen med alpelue er Hans Barth som jobbet med restaureringen.

Ring inn!
Vi trenger hjelp.

Åpen kirke

Hvaler kirke er åpen hver
mandag fra 19. juni til
14. august kl.11 til 15.

- Omvisning
- Tenning av lys
- Informasjon

Velkommen

Hvaler kirke på 1950-tallet.

Landets største konsertsal? Det er **norske kirker**, det!

I forrige utgave av Menighetsbladet drøftet Kulturutvalget muligheten av å tilby kultur-opplevelser hele året - og vi er i ferd med å ta sjansen! To nye konserter er under planlegging til høsten – den ene med Helga Johanne Størdal som gir oss:

Arven etter Luther lever – Salmene som livshjelp gjennom tidene

Martin.....

Helga.....

Helga er velkjent fra NRK's Salmeboka minutt for minutt, hvor hun var den mest syngende solisten. Seertallene etter TV-programmet tyder på at salmene våre betyr mye for oss fortsatt – og Helga med musikervenner i Hvaler Kirke blir en opplevelse!

Martin Luther går jeg ut fra er meget godt kjent for de fleste. Hvis ikke, følg med i Hvaler menighetsblad i alle fire nummer i 2017. Han blir garantert skrevet om i dette jubileumsåret.

Himmel Og Hav i Spjærøy Kirke 29. oktober.

Prosjektkoret "Himmel Og Hav" under ledelse av Heidi Mong og Brita Holmen inviterer til en konsert som behandler alt fra skaperverkets storhet til det bitte lille mennesket – gjennom sanger, bilder og tekster. Koret består av 17 sangere med lokal tilknytning.

Men først: Fauna Vokalkvintett til Hvaler Kirke den 13. Juli kl 19:00

Vokalgruppen Fauna ble etablert høsten 2009 på Norges Musikkhøgskole og har siden den gang hatt regelmessig konserter. Fauna er fem velsyngende damer. Repertoaret består av folketoner, salmer og viser. Klanglig befinner Fauna seg i et spennende landskap, da gruppen består av to jazzvokalister og tre klassiske vokalister. Det er tydelig at denne blandingen av ulikheter skaper et unikt klangbilde og et spennende uttrykk. «Fauna» fremstår som et friskt pust med god musikalsk kvalitet og formidlingsevne.

Fauna består av følgende damer: Christina, Gudrun, Camilla, Beate og Silje.

dag@plau.no

Sommerens **kulturprogram** i kirkene på Hvaler

Onsdag 21. juni kl 19:30

Midtsommerjazz i Hvaler kirke med Majken & Magnolia Jazzband

250 kroner

Onsdag 28. juni kl 17:00/18:30

Trio Brio/ Babar i Spjærøy kirke

Gratis

Torsdag 13. juli kl 20:00

Fauna Vokalkvintett i Hvaler Kirke

150 kroner

Onsdag 25. juli kl 20:00

Allsangkveld med Tore og Bjørnar i Hvaler Kirke

200 kroner

Onsdag 16. august kl 20:00

Magne Kaspersen og sangvenner i Spjærøy kirke

Kollekt

Ken, Bjørnar, Kari og Tore

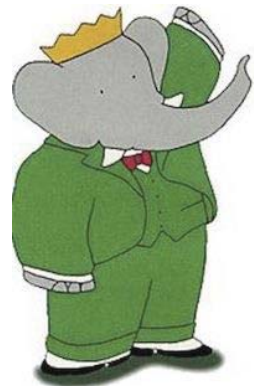

Fra fjorårets konsert med Majken Christiansen og Magnolia Jazzband. En fantastisk opplevelse med fullt hus og swing i midtgangen.

En eventyrlig opplevelse for små og store!

Onsdag den 28. juni kommer eventyret om Babar til Spjærøy kirke *to ganger*; klokken 17:00 og 18:30

Eventyret om elefanten Babar fortelles og tolkes musikalsk av Brio Trio, som består av Charlotte Richardsen fra Kråkerøy (trompet), Jenny Olsson fra Hönö utenfor Göteborg (horn) og Wenche Tjentland fra Stavanger (trombone).

Historiene om elefanten Babar – skrevet av det franske forfatterparet Cecilie og Jean de Brunhoff – ble utgitt som barnebok første gang i 1931.

Hva kan vi glede oss til?

En eventyrkonsert med masse humor gjort med musikalske effekter. Brio Trio skal spille elefantlyder, bil-lyder og mye annet.

Det verbale tar fortelleren Karl-Petter Eriksson seg av. Han er egentlig operasanger (baryton), men her leser han Babar på et bokstavelig talt eventyrlig vis.

Forestillingen er gratis, takket være Hvaler Menighet, Hvaler kommune, Lions Club Hvaler, Lions Club Kirkeøy og Hvaler sanitetsforening.

Foto: Kathrine Sandstrøm

Ta bussen til Kystmuseet Hvaler i sommer!

Møt opp utenfor Kornmagasinet på Skjærhalden. Bussen kjører kl. 13.00 og er tilbake på Skjærhalden kl. 15.00.

ONSDAG 12. JULI OG ONSDAG 26. JULI

Voksne kr. 100,- / Barn kr. 50,-

Billetten dekker buss og inngang på museet.

På museet kan du lære om livet på Hvaler i gamle dager, slappe av i den deilige hagen og la barna leke og være med på spennende aktiviteter.

Hvaler menighetsblad stikker innom **Hilde Albeck** i Botne

For mange av oss både fastboende og ferierende er Hilde et kjent fjes og et hyggelig bekjentskap. Mange forbinder henne med gartneriet i Botne. Andre kjenner henne fra kirke og foreningsliv. Atter andre fra hobbyaktiviteter som geocaching og kajakkpadling. Overalt berettes det om en blid, interessert og engasjert Hvalerdame!

Menighetsbladets utsendte møtte henne midt i en travel hverdag, mens kundene i gartneriet jaktet på noe å pynte hus, hytte og gravsted med til 17. mai.

Du er jo egentlig Kråkerøyjente. Hvor-

dan havnet du i et gartneri nord på Kirkeøy?

Etter avsluttet skolegang begynte jeg å studere, men motivasjonen var ikke helt på topp. Det stoppet med grunnfag i norsk – ville heller gjøre noe praktisk, og begynte som praktikant i Hannestads gartneri. Der jobbet Heinz som gartner dette året, og det som startet med et godt vennskap, utviklet seg etter hvert til et kjæresteforhold, og vi delte en drøm om å skape noe sammen innenfor denne bransjen. De første fire årene som ektepar ble i Drøbak, der jobbet vi og sparte penger, og var på utkikk etter et egnet sted for planene. Så dukket det opp et nedlagt småbruk på Hvaler i 1987.

Muligens et dristig prosjekt, men etter hvert ble det nytt hus, barn og gartneri, og her er vi fortsatt.

Hvordan har det vært å bygge opp dette veldrevne gartneriet fra bunnen av? *Det har vært mye arbeid og lange dager, særlig når andre nyter ferielivet. Vi har stått sammen om dette som familie. Fra å flytte til et gammelt hus og starte med små enkle drivhus i hagen til der vi er i dag er det mange små skritt. Både bygninger, utstyr og egen kompetanse er bygget opp litt etter litt.*

Man kan vel ikke si at Botne er det mest sentrale stedet å drive handel på Hvaler i en bransje med mange konkurrenter. Hvilke konkurransefortrinn har dere egentlig? *Det er det bedre å spørre kundene om!*

Gjør vi det er svaret: Godt utvalg med god kvalitet, trivelig miljø hvor man også treffer andre som er ute i samme ærend og hyggelig betjening som gir gode råd og veiledning.

Så til noe helt annet. Lua du bærer viser at du driver med geocaching. Hva er det, og hva gjorde at du fikk den hobbyen? *Geocaching er en moderne form for turorientering, hvor en smarttelefon eller en GPS er hjelpemiddelet. Sammen med programvare som lastes ned fra internett, går man ut i terrenget på jakt etter poster. Mange av disse inneholder også oppgaver man må løse.*

I en periode hvor jeg slet litt med helsa og trengte noe annet enn jobben å engasjere meg i, traff jeg en person med det samme helseproblemet. Han var selv en ivrig geocacher, og rekrutterte meg inn i

cachemiljøet på Hvaler hvor jeg kjente flere fra før.

Er dette en hobby du vil anbefale for andre, og i tilfelle hvorfor? *Ja, så absolutt! Det er en aktivitet alle kan utøve, du kommer deg ut, det er spennende og gir stor variasjon i turmål. Dessuten kan du finne cacher stort sett overalt hvor du ferdes, også på ferie i utlandet. Sommeren 2016 dro en gruppe på 8 geocachere fra Hvaler til et event på en liten øy i det tyske vadehavet. Glemmer ikke den turen så lett!*

Hilde med venner på geocachingtur til Tyskland.

Hvordan kommer man i gang med denne hobbyen? *Det ligger god informasjon på internett, men det beste er nok å ta kontakt med andre som driver med det. Det er en del ting å komme inn i, litt praktisk starthjelp er ikke dumt. Det finnes også kurs man kan melde seg på.*

Du er også med i kajakkpadlermiljøet på Hvaler?

Ja, jeg er glad i friluftsliv både alene og sammen med andre. Dessuten er en del cacher plassert på øyer, holmer og skjær. Da er kajakken god å ha!

Som kirkegjenger har jeg observert deg i forsangergruppa under gudstjenester i kirkene våre. Hvordan henger det sammen?

Som barn og ungdom var jeg med i KFUK-miljøet på Kråkerøy. Dette bidro til en trygg og god oppvekst. Senere i livet var det mye annet som trengte tiden og oppmerksomheten min, men kristentroen har hele tiden ligget der som et bakteppe i livet mitt. Når jeg for noen år siden ble spurt om å være med i gruppa som bidrar til fellessangen under gudstjenestene, kom jeg mer med i menighetslivet på Hvaler, og det har vært fint for meg. At flere andre i menigheten også er geocachere, gleder jeg meg over!

Du er tydeligvis en dame som trives med å være aktiv og engasjert og som er i stand til å ha flere baller i luften på en gang! På tampen, noe annet du vil nevne som opptar deg?

Jeg trives godt sammen med mennesker, og har derfor funnet min plass i Sjømannsmisjonsforeningen på Hvaler. Vi er en støtteforening for det som nå heter «Den norske kirke i utlandet». Det er en forening i vekst, ofte er vi 13-14 damer på møtene, og jeg tror vi har den laveste gjennomsnittsalderen av foreningene i Østfold. Jeg synes dette er et viktig arbeid, etter en periode i regionstyret ble jeg mere kjent med organisasjonen fra innsiden. Samlingene har vi på Kirkens Hus på Skjærhalden, og her plass til flere!

Takk for praten til en interessert og interessant dame som byr på seg selv! Ikke bare om stauder, busker og sommerblomster. Byr anledningen seg til en prat, grip den!

jeohval

Store moderne drivhus i gartneriet på Botne.

PRIVATMEGLEREN
FREDRIKSTAD

Sjelden

Enhver bolig har noe unikt ved seg. Vi kaller det for det gyldne kvadrat, og vår oppgave er å finne de boligkjøperne som vet å sette pris på akkurat ditt.

Det eneste vi forventer av deg som kunde, er at du forventer mer av oss.

Wilbergjordet 2, 1605 Fredrikstad • Tlf. 97 17 86 20
www.privatmegleren.no/fredrikstad

NORDEAS EIENDOMSMEGLERKJEDE

Nordea

352014 Impulsdesign

FLEX
Frihet til å reise

NYTT KOLLEKTIVTILBUD PÅ HVALER

**REIS HVOR DU VIL
OG NÅR DU VIL TIL BUSSPRIS!***
Se våre nettsider eller ring oss for mer informasjon.
* Tilbudet er tilgjengelig i bestemte tidsrom på dagen.

Østfold
KOLLEKTIVTRAFIKK

TLF: **03177** | www.flex.no

Trenger dere en faglært vaktmester/altmuligmann?

Jeg utfører følgende tjenester:

Innvendig og utvendig vasking og maling, Hus og hage, Reparasjon av hagemaskiner, Stenlegging, Graving og grøfterensing, Trefelling, Hytteservice/vintertilsyn, Transport til kildesortering.

Ring meg gjerne for en individuell prat om deres eiendom!

Florian Gøber

Tlf: 947 82 911

E-post:
vaktmestertjenester@outlook.com
Din lokale vaktmesterbedrift!

Glenn A. Martinsen Graveservice

977 82 958 - glandrew@online.no

- GRUNNARBEID • V/A • LANDSKAPSUTFORMING
- TRAKTORTRANSPORT I TERRENG • TREFELLING

MASKIN-
ENTREPRENØRENES
FORBUND

Hvaler menighet har fått VIPPS

Det vil si at du kan sende penger ifbm kollekt i kirken, betale konsert billetter og gi din gave til menigheten.

Det er viktig at du merker beløpet med formålet slik at vi kan vite hva pengene gjelder.

Hvaler sokn / menighet

vipps 90315

HER FOR
deg

Ellen

Ulf

Cathrine

Bjørnar

Terje

David

Jarle

Borge Begravelsesbyrå
Ellen Margareth Bye
Tlf. 69 34 53 35
Biveien 21,1658 Torp
emargarb@online.no

Fredrikstad Begravelsesbyrå
Klomet, Johansen Etabl. 1885

Telefon hele døgnet: **69 31 30 62**
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
www.fredrikstadbeg.no
E-post: post@fredrikstadbeg.no

**SE VÅRE NYE
NETTSIDER PÅ
WWW.LIERSHUSFLID.NO**

Liers Husflid

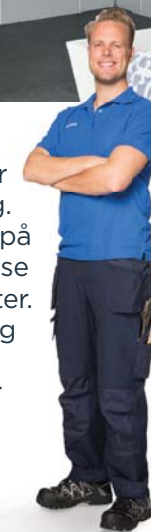

Ivar Lier AS, Nygaardsgt. 49-51, 1607 Fredrikstad
Telefon 69 31 67 06 / 69 31 63 39
e-post: post@liershusflid.no
www.liershusflid.no / www.lokenbunaden.no

DIN LOKALE RØRLEGGGER

Om du skal reparere et **KLOSETT**, skifte **KJØKKENKRAN**, eller drømmer om **NYTT BAD**, så kan vi hjelpe deg. Kom innom vår butikk på Vesterøy på Hvaler og få tips og inspirasjon, og se et bredt utvalg av baderomprodukter. Våre rørleggere har lang erfaring, og velger du oss er du sikret at jobben utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

**EGEN
GRAVEAVDELING**
Vår maskinpark er tilpasset de fleste typer graveoppdrag fra minigraver til sjølekker for sjøarbeider.»

Bademiljø
BEST PÅ BAD

**BADEMILJØ
HVALER RØRLEGGGERBEDRIFT AS**
Fastlandsveien 16, 1684 Vesterøy 69 37 56 60
Avd. Skjærhalden Storveien 16, 95 07 51 20
post@hvaler-ror.no / www.hvaler-ror.no

JØLSTAD

begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling

Svein Åge Johansen

Hans K. Helgesen

Birgit Groth

Vakttelefon 69 38 54 40 (24 t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no
Begravelsesbyråkjeden Jølstad

Lokaleid begravelsesbyrå

Martin J Holter AS

Vi utfører alt innen

- *Graving/Sprenging/tomt arbeid
- *Riving
- *Vann og avløp
- *Transport med lastebil/traktor
- *Utleie av container
- *Vi har sentral godkjenning for ansvarsrett

Mobil: Martin J Holter
91889032
Epost: martin@martinholter.no

LARS EGIL LANDE
MEK. & SVEIS

Lars Egil Lande

mob.: 91 88 38 97
e-post: lelande@online.no

Skjelsbu 14
1684 Vesterøy

FONUS.no

BEGRAVELSESBYRÅ

Gravsten og stearbeid.
stort utvalg.
Faste, lave priser.

www.fonus.no

Råde • Mosseveien 60 • Tlf. 69 28 59 17
Grålum • Tuneveien 97 • Tlf. 69 14 34 70
Rolvøy • Svaneveien 3 • Tlf. 69 35 40 20
Moss • Gudes gt. 2 • Tlf. 69 25 36 00

VELKOMMEN TIL APOTEK 1 HVALER

ÅPNINGSTIDER:

Hverdager: 9–17

Lørdag: 10–15

Gode råd om riktig legemiddelbruk

Kort ventetid på resepter

Gode parkeringsmuligheter

Velkommen!

APOTEK 1

Vår kunnskap - din trygghet

Apotek 1 Hvaler. Ødegårdskilen, 1684 Vesterøy. Tlf: 69 37 53 00, faks: 69 37 53 01
Åpningstid: mandag - fredag 09-17, lørdag 10-15.

Mesterhjelp Skjærhalden

mesterhjelp-hvaler.no

Telefon 403 06 155

Organ.nr 918 800 174

Monica Valen

post@mesterhjelp-hvaler.no

Ring en mester – så ordner det seg!

Mesterhjelp tilbyr tjenester alle kan trenge – av og til – eller på fast basis.

Jeg gjør rent, handler, steller planter ute og inne, pusser vinduer og er følgesvenn når du trenger det – kort sagt bistår med de fleste av dagliglivets oppgaver.

Jeg bor på Skjærhalden – har byttet ut landeveissykkelen med flakmoped – og er i farta med tilbud til alle som trenger hjelp!

Ring Monica på 403 06 155 eller send epost til post@mesterhjelp-hvaler.no
Mer info på www.mesterhjelp-hvaler.no

Sommer på Kystmuseet

Min mor levde hele sitt liv på holmer og øyer, og var et ekte skjærgårds-menneske. Dette skjærgårdslivet har jeg sikkert fått i arv fra mor, for jeg kan ikke tenke meg å leve uten å se sjøen med holmer og skjær.

Hvordan var det å leve i skjærgården før i tiden? Gjennom gjenstander og miljøer belyses det gamle kystsamfunnet på Hvaler.

«Velkommen ombord! Sjømenn fra Hvaler forteller»

Det var ikke så mange ting å velge mellom når man bodde på en øy ute i havgapet, så det endte med at jeg måtte ta meg hyre, som de fleste andre unge fra min hjembygd måtte gjøre.

En utstilling om sjømenn fra Hvaler fortalt av sjømennene selv. Flere av dem seiler den dag i dag og bidrar til at Hvaler fortsatt er et levende sjøfartssamfunn. I utstillingen deles sterke opplevelser fra både 1. og 2. verdenskrig, men også fra Gulfkrigen på 1980-tallet. Besøket kan avsluttes i vårt «tatoveringsstudio» hvor du kan få din egen sjømannstatovering.

Spennende aktiviteter for barn hver dag!

ÅPENT HVER DAG I JULI

Mandag-lørdag kl. 13-17. Søndag kl. 12-17

Bill: Voksne kr. 60,- / Barn kr. 20,-

ØSTFOLD MUSEENE

KYSTMUSEET HVALER

Foto: Pål Bugge

Gudstjenesteoversikt – Sommeren 2017

Gudstjenestene begynner kl. 11 når ikke annet er oppgitt

Når	Hvor	Hva
25. juni	Spjærøy	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Hummel.
2. juli	Brygga i Fredrikstad	Friluftsgudstjeneste i forbindelse med Glommafestivalen.
9. juli	Hvaler	Fellesgudstjeneste for Hvaler og Kråkerøy. Ekvik.
16. juli	Kråkerøy	Fellesgudstjeneste for Hvaler og Kråkerøy. Hauglum.
23. juli	Spjærøy	Fellesgudstjeneste for Hvaler og Kråkerøy. Hauglum.
Lør 29. juli, kl. 18	Hvaler	Olsokgudstjeneste i middelalderkirken. Rømmegrøt og kaffe på Tusenårsstedet. Hummel.
30. juli	Kråkerøy	Fellesgudstjeneste for Hvaler og Kråkerøy. Hummel.
6. august	Hvaler	Fellesgudstjeneste for Hvaler og Kråkerøy. Hummel.
6. august, kl 13	Spjærøy	Dåpsgudstjeneste. Hummel.
13. august	Kråkerøy	Fellesgudstjeneste for Hvaler og Kråkerøy. Ekvik.
20. august	Spjærøy	En «førsteklasses» familiegudstjeneste med feiring av 6-åringers skolestart. Hummel.
27. august	Hvaler	Gudstjeneste med tema «Nåden alene» i forbindelse med årets markering av reformasjonens start i 1517. Hummel.
3. september	Spjærøy	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Ekvik.
10. september	Spjærøy	Ung gudstjeneste. Presentasjon av nye konfirmanter. Sørli Eriksen og Hummel.
17. september	Domkirken	Felles jubileumsgudstjeneste for feiring av Luther og reformasjonen.
24. september	Hvaler	Familiegudstjeneste. Høsttakkefest med 4-årsbok. Kirkekaffe på Eplefestivalen. Hummel.

Du er alltid velkommen til kirken

Fra foreningslivet på Hvaler

NORMISJON

har møter første torsdag i måneden
07.09 – 05.10 – 02.11 – 07.12
Kirkens hus kl 18:00
Velkommen!

SØNDRE KIRKØY MISJONSFORENING

har møter siste søndag i måneden
27.08 – 24.09 – 29.10
Kirkens hus kl 17:00
Velkommen!

STRIKKEKLUBBEN

Asmaløy bedehus den første torsdagen i måneden kl 19:00
Vær velkommen!
Kontaktperson: Anne Marit Kolbeinsen,
Mobil: 414 72 251.

ASMALØY MISJONSFORENING

Samlinger på Asmaløy bedehus den siste mandagen i måneden kl 19:00
Velkommen!
Kontaktperson: Anne Hvalgård,
Mobil: 995 83 695

FORMIDDAGSTREFF

30.8 kl: 11 Besøk i Svein Erik Olsens hage på Nedgården
27.9 kl: 11 Asmaløy bedehus

SJØMANNSMISJONEN

Kirkens hus kl. 19-21
21.08 – 18.09 – 16.10 «Fest på Kjerka»
20.11, Første søndag i advent, kafé på Kirkens hus kl. 17:00.
Velkommen!

Siste frist for å levere stoff til neste nummer av bladet er 17. august

Fra gamle dager

D/S Vesterø ved kai i Fredrikstad en gang på 1940-tallet.

Sorg og glede i våre kirker

DØDE

Hvaler

Borghild Engedahl
Gudveig Harriet Syversen
Bjørn Ekblad
Reidun Rød
Irene Lorentzen

Spjærøy

Finn Arne Engen Johansen
Jacob Martinsen
Thorbjørn Olsen

DØPTE

Hvaler kirke

Olav Svamo Torgersen
Hector Costello Amos Lilleng
Iver David Willadsen Martinsen
Simen Martin Olsen

Spjærøy kirke

Melvin Solli Johansen
Syver Tangen Johnsen
William Sarnes Halvorsen

VIELSE

Hvaler kirke

Lene Holm og Cato Ødegård

Sommerens **maleriutstilling** på Kirkens hus, Skjærhalden

Det er alltid hyggelig når de lyse og fine lokalene på Kirkens hus fylles med kunstmaler Øivind Sands vakre malerier!

Responen fra publikum er alltid god og daglig er mange fastboende og sommergjester innom.

Utstillingen er åpen hver dag i hele skolens ferie, kl. 12-17.

Velkommen!

DEN
NORSKE
KIRKE

HVALER MENIGHET

Kirkekontoret

Storveien 12, 1680 Skjærhalden
Telefon: 69 37 90 37
e-post: post@hvaler.kirken.no

Menighetsråd/Fellesråd

Einar Morland, leder
Gilboveien 13, 1680 Skjærhalden
Telefon 69 37 97 72, mobil 934 07 085
e-post: emorlan@online.no

Menighetsrådets/Fellesrådets adresse:
Storveien 12, 1680 Skjærhalden
e-post: post@hvaler.kirken.no

Hvaler menighetsblad

Kirkekontoret, Storveien 12,
1680 Skjærhalden
Ansvarlig utgiver: Hvaler menighetsråd
e-post: post@hvaler.kirken.no
Kontonummer 7050.06.20976

Redaksjonskomité:

Ragnar Bjørck, Ellen Bjørnvall Vikar,
Grethe Hummel, Einar Morland, Dag Plau

Ansvarlig for annonsesalg:
Dag Plau tlf 952 27 449

Trykk: Møklegaards Trykkeri AS, Fredrikstad
epost: info@moklegaard.no

Ansatte

Terje Moen, kirketjener,
egen tlf. 954 57 722
e-post: temo@hvaler.kirken.no

Marianne Haugholt,
kirketjener 50 % stilling
kontormedarbeider 20 % stilling
mobiltlf. 474 79 735
e-post: marianne@hvaler.kirken.no

Ken Phillips, kirkemusiker,
egen tlf. 414 69 147
e-post: keph@hvaler.kirken.no

Grethe Hummel, sogneprest
mobiltlf. 474 79 731
e-post: grethe@hvaler.kirken.no

Ingrid Dean, kirkeverge/daglig leder
mobiltlf. 474 79 730
e-post: inde@hvaler.kirken.no

Marius Sørлие Eriksen, trosopplærer
75% stilling
mobiltlf. 450 01 305
e-post: marius@hvaler.kirken.no

Tirsdagsmiddag

Velkommen til Tirsdagsmiddag!

Første tirsdag hver måned arrangerer Hvaler menighet «tirsdagsmiddag» i Kirkens Hus på Skjærhalden.

Dette er en hyggelig og sosial dag der vi fra **kl. 16.30** starter med middag. Dette er åpent for alle, både små og store, familier og enslige.

Her blir det alltid deilig mat og hyggelig fellesskap til kr 30 pr. person og maks kr 100 pr. familie.

Middager i Kirkens hus høsten 2017

Tirsdag 29. august kl 16:30

Tirsdag 26. september kl 16:30

Tirsdag 31. oktober kl 16:30

Tirsdag 28. november kl 16:30

Velkommen til Tirsdagsmiddag!

Hvaler menighet

Den norske kirke